

ANTONI LÓPEZ, EDITOR

(Antiga casa I. López Bernagosi)

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CENTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Fòra de Barcelona, cada trimestre: Espanya, pessetes 1'50.—EXTRANGER, 2'50

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITG, NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

EL PROCÉS FERRER AL PARLAMENT

El procés Maura

Nels moments en que escriu aquest article tinc l'ànima suspesa d'un dubte: quan els lectors meus passin la vista per aquestes quartilles, la discussió del Congrés haurà fet que's destriu be les respectives situacions dels combatents, y les meves consideracions previes seran inactuales y sobrerees... Hi ha instants en que l'història s'accelera, pren una rapidesa desacostumada; l'història de set dies pot esser una concentració molt més considerable de vida que l'història de set anys. Y el debat parlamentari del procés Ferrer es una d'aquestes intenses coagulacions d'història.

En un altre article he intentat analisar el procés Ferrer com a reflecte de la triple morbositat social d'Espanya: clericalisme, militarisme y burgèsisme. Ara parlaré de la respectiva situació de cada agrupament polític davant la discussió parlamentaria d'aquest debat, y de lo que arrisca cada partit segons lo que resulti de la batalla. Parlaré de l'aspecte *joc*, en la qüestió Ferrer, com en altre lloc parlo de l'aspecte *síntoma*.

Hi ha, davant la qüestió, un bloc de dretes, qui comensa en l'integrisme y la Defensa Social y no pot saberse be ont acaba... Jo recelo que fins entre's republicans mateixos hi hagi alguna fracció compromesa tàcita o inconscient en aqueix bloc...

Les extremes dretes, les caracterisades singularment per la nota clerical, veuen en la qüestió una defensa propria. Pera ells (y així ho declarà en ple Parlament el seu diputat Senante), es indiferent que en Ferrer fos o no culpable dels fets de Juliol, perquè mereixia la mort per la sola enunciació de les doctrines que predicava. Els qui creuen que'l pensament pot delinqüir no poden reclamar contra l'execució d'un home d'idees segons ells culpables, punibles de mort. Els qui haurien volgut una inquisició pera desfer-se d'en Ferrer difficultat poden preocuparse pel fet secundari de si va prendre part o no en actes de violència que segurament no li repugnaven. Els qui no distingeixen entre l'autor directe d'una violència revolucionària y el qui ha sembrat l'ideia per la qual pugnava la violència no poden sentir la transcendència jurídica de la causa Ferrer com a transgressió de les lleis actuals. Els qui protesten contra aquestes lleis actuals no poden protestar de que's governants o els tribunals les oblidin en els moments de prova.

Se dirà que també aquestes dretes són revolucionàries a la seva manera, y també pre-

diquen la violència de la guerra civil, quan els convé; però la llògica no es patromoni d'aquestes pobres gents, plebeus de l'esperit...

Una de les grans equivocacions de l'Iglesia haurà estat convertir en causa política, en interès de partit, la propia causa. A tal punt han arribat les coses, que esser catòlic implica no ja un criteri tancadament conservador, hostil a tot evolutisme, sinó un criteri reaccionari, una protesta contra tot el sistema de les llibertats polítiques. Els sermons són ja discursos de *meeting* polític. L'Iglesia, gelosa del seu sentit de Mare, vol conservar sempre en l'estat de menor, en l'estat d'infant, el fidel, y protesta contra la seva emancipació, contra la seva majoria d'edat, contra la seva adquisició de personalitat y conciència. Voldria que fos eternament un *capitis minor*.

Pot dirse que avui l'Iglesia té una actitud paralela, en part, a la del protestantisme en el segle XVI. L'Iglesia, tan ductil y adaptable a les modalitats socials, tan aduladura dels rics dels poderosos, es radicalment inadaptable a l'avens polític, perquè l'avens polític afavoreix als desheretats. Per això avui protesta contra tota adaptació de l'Iglesia al lliberalisme, com els Luters y els Savonarolas protestaven contra l'adaptació de l'Iglesia a la Renaixença clàssica.

Ara, la qüestió Ferrer divideix una vegada més els homes en dogmatics y racionalists; en homes de fe y homes de criteri; en sectoris de l'argument d'autoritat y persones dominadores del seu propi pensament; en aprioristes y reflexius. Si ho mireu bé, els qui defensen encara avui la justícia de l'execució d'en Ferrer parlen de la culpabilitat d'aquest home no com d'una cosa fonamentada en proves, en raó, en judici; sinó com a postulat, o com a axiom, cosa indemostrable, de fe, revelació immanent y divina. D'aquí l'exaltació religiosa y cega d'aquest sectarisme. Repareu: la millor defensa de l'innocència d'en Ferrer no està en l'eloquent discurs del seu defensor; està en l'inianitat absoluta de les repetides y tendencioses acusacions; està en l'instrucció del jutge, en l'acusació fiscal, en els dictaments d'assessor y auditor; està en l'innoble campanya de la premsa dretista; està en aquesta anguliosa pregunta de: *¿No hi ha més que això?* *¿No hi ha més proves contra aquest home?* pregunta que un s'fa després de llegits tots els carrecs. El govern, en el famós follet que va repartir per Europa sobre la qüestió Ferrer, omítia infantilment la defensa, talment com l'Iglesia prohibeix la lectura dels llibres heterodoxes. En canvi nosaltres demanem que's llegeixin sobre tot les acusacions contra en Ferrer, pera convence's de la nulitat de totes

elles, com demanem que's llegeixin sobre tot els llibres religiosos, pera més aviat perdre la fe.

Així com l'Iglesia ha fet causa propria la política de les dretes, així la monarquia ha semblat fer causa propria la conducta d'un govern responsable: el d'en Maura. Equívocada gestió es aquesta, perquè atribueix, davant el poble, una part de responsabilitat a les institucions declarades irresponsables. S'estableix tacitament una solidaritat en la responsabilitat. Sembla que s'ha volgut massa clarament rehabilitar el govern caigut y sostreure'l a la seva constitucional responsabilitat, a fi de tornar-se a servir d'ell lo més aviat possible, ja que ell era el qui millor servia els interessos del sistema vigent. La conducta de la premsa que's diu inspirada directament en les aures palatines així ho demostra...

D'aquest procés n'he dit el procés Maura. Segurament ho es: perquè, en el fons, lo que's debat no es altra cosa que la rehabilitació o l'inhabilitació perpetua d'aquell home responsable. —Però també, en un altre sentit, podríem dirne el procés del partit republicà: ja que, segons sia l'habilitat y la conducta dels nostres homes, resultarà la nostra inhabilitació com els únics verament dignes d'exercir el poder espanyol, o la tutela espanyola si el país no es digno de nosaltres; o be resultarà la nostra inhabilitació perpetua com a coparticipants de l'inhabilitat general d'aquest país.

En quant al govern actual, es precis convenir en que la seva situació no pot esser més delicada. Ell no pot declarar que, davant la qüestió Ferrer, seguirà una conducta igual a la del gabinet Maura, perquè aleshores la pregunta natural es aquesta: *¿Doncs per què vareu exigir la caiguda dels conservadors, declarant que no podien seguir en el poder ni una hora més?* —Y no pot declarar tampoc que no's fa solidari dels conservadors en la qüestió Ferrer, ja que aleshores, sense comptar que s'alien les simpaties militars, deixa de cobrir la responsabilitat de les institucions y fa tronollar les bases del sistema. Perquè no cal oblidar que la crisi d'Octubre de 1909 no va esser una crisi revolucionària, qui renovés un sistema y eximís de tota antiga responsabilitat als nous governants; va esser una continuació, va esser un canvi de *secretaris*, conservantse les *vèrtebra suprema* del poder... Per això es un enigma tragic el que deu remoure avui els nirvis del senyor Canalejas, veientse en possessió d'una autoritat rebuda d'un element que ara no pot justificar...

Dies de lluita. Nosaltres, més que parlar, tenim d'esperar que parlin els altres. El nostre paper es el més facil. Esperem la prova d'una sentència executada ja, y assistim a l'an-

guniosa cerca d'aquesta prova que molts pagarien a pes d'or... El teló s'als... L'escena es muda encara. Silenci imposant. Sobre les taules nues Clio va a sortir...

—Què haurà passat, lectors, quan torni a parlaros, dissabte qui ve, aquest amic vostre que aquí firma?

GABRIEL ALOMAR

DEL DEBAT SOBRE'l PROCÉS FERRER

L'ombra del fusellat

L'altre trust

No tenim cap simpatia, ben al contrari, per l'anomenat *trust* periodistic madrileny, format per *El Liberal*, *el Heraldo de Madrid* y *El Imparcial*. Però entenem que es una grossa errada dirigir totes les bateries contra aqueix *trust*, com fan alguns periodics y alguns polítics de per aquí.

Hi ha un altre *trust* periodistic madrileny més odiós encara que'l dirigit per en Miquel Moya. Aqueix altre *trust*, que si no forma una societat financiera, constitueix una societat de propagandes y campanyes, es el *trust* conservador y maurista, format per *A B C*, *El Mundo*, *La Epoca*, *La Correspondencia de España* y *El Universo*.

Aqueix altre *trust* ha actuat ja ben visiblement en diverses ocasions. La seva actuació ab motiu de l'actual debat parlamentari sobre'l procés Ferrer es manifesta. Se veu clar que té una consigna: la de presentarlo com una victòria pera en Maura y en La Cierva.

Y també aqueix altre *trust* compita ab el concurs de certes agències telefòniques y telegràfiques, entre elles la d'en Mencheta y la de la premsa associada de Barcelona.

Es tot un vast plan de tergiversació o desfiguració de la veritat. Cal, doncs, posar-se en guardia contra certes tendencioses informacions.

Lo que's preté

Tota la taleia d'aqueste altre *trust* es rehabilitar a Maura y a La Cierva, els dos grans culpables de la tragedia de 1909. Una sentència popular y internacional els ha allunyat del poder. Y ara's preté que l'actual debat signifiqui, no la revisió del procés Ferrer, sinó la revisió del procés Maura-La Cierva.

Fora una gran vergonya, y ab ànima y cos cal evitara. En totes les nacions civilisades, quan uns polítics han comès un crim, si no se'ls aplica el codic, al menos se'ls inhabilita per tornar al poder. A Espanya—trista Espanya!—això no succeeix. Els polítics dels desastres colonials segueixen governant. Els homes del procés de Montjuïc continuaren, com si res, fent política. No més falta que tornin al poder en Maura y en La Cierva, y que'l tonto presunt de l'Ossorio y Gallardo sigui novament nomenat governador civil de Barcelona!

El discurs d'en Soriano

A l'aixecarse a parlar, en la sessió del dijuns, en Roderic Soriano, els periodistes de l'altre *trust* ja tenien amanits els comentaris:

—Be! Això es populatxer! Mitja dotzena de frases grosses y dues dotzenes de xistos. Aqueix home no més parla pera la galeria. Total, res!

Però heus aquí que en Soriano—qui, segons les seves propies paraules, s'havia convertit en un Soriano diferent—adoptà de bon principi una tècnica ben distinta de la que s'esperava. Feu un discurs serè, fred, desapassionat, reflexiu, si be un xic desligat. No feu riure, com altres vegades; però feu meditar. Davant de lo qual els de l'altre *trust* han exclamat, tots a la una:

—Psé! Això es aburrit! Aquest discurs es monoton y fluix. En Soriano ha tingut un gran fracas!

Es una cosa difícil, certament, l'acontentar als enemics.

Per més que, sobre tot en casos com el present, més val desacontentarlos.

El discurs d'en Melquíades Alvarez

No sempre l'hem alabat, nosaltres, an en Melquíades Alvarez, el qual no es, ni molt menys, sant de la nostra devoció. Però la nostra regla es tractar a cadascú segons els seus fets, y aquesta vegada hem de lloar altament a don Melquíades Alvarez.

La seva intervenció en el debat sobre'l pro-

cés Ferrer ha posat les coses en el seu veritable terreno. Sense eufemismes y sense violències, ha donat a cada cosa el seu veritable nom. Y ha afirmat que'l fusellament d'en Ferrer fou una injustícia. Ell ha dit la paraula que molts llavis no s'atreven a pronunciar. En Melquíades Alvarez ha demostrat que es un home de coratge y de sinceritat y un liberal ab vergonya.

De la seva formidable requisitoria n'han resultat diverses víctimes: el Codic de Justicia Militar, la llei de Jurisdiccions, en Maura y en La Cierva. Tot un règim legislatiu barbre ha resultat condemnat.

La premsa de l'altre *trust*, procurant dissimular la seva fonda contrarietat, ha exclamat: —Pse! Això es populatxer! Aquest home no més ha parlat pera la galeria!

Les frases fetes que pensaven aplicar an en Soriano les apliquen ara an en Melquíades Alvarez. Millor!

Els lerrouxistes

Pobres lerrouxistes! En aquest debat fan alhora rabi y llàstima... En aquestes hores de viril acusació contra els conservadors no volen desviar la punteria atacant als radicals. El seu procés y el dels conservadors no s'han de barrejar. Ha de venir l'un després de l'altre. Després dels victimaris, els delators y els cowards.

Ja ens veurem les cares, doncs.

Resum

Les conclusions del present debat són clares. Aquí van:

1.º En Ferrer era innocent del delict de capdill de la rebelió pel qual se'l fusellà.

2.º Donant per bones les sospiroses y defectuoses declaracions de carrec, se l'hauria pogut acusar del delict d'excitació a la rebelió, pel qual no se li podia imposar més que presó correccional y multa.

3.º Els governants d'aleshores prepararen deliberadament y iniquament el fusellament d'en Ferrer.

4.º Aquest morí fusellat pels seus antecedents y per creure's un home perillósissim. Es a dir, no se'l matà per la seva intervenció en la revolta de Juliol, sinó per lo que algú sospitava que havia fet abans y que podia fer després.

Es precis, doncs, una REVISIÓ.

EL FUSELLAMENT D'EN FERRER JUTJAT PER LES DRETES FRANCESES

Pera que's vegi fins a quin punt va interessar a la ciència europea el cas objecte de l'actual debat al Congrés de Diputats, de còm no eren sols els *sans-culotes* y els *apaches* y la escoria de l'societat els que censuraven l'imprevisió gubernamental dels *solt-disant* conservadors d'Espanya, consumada dos anys enrera en un desenfren de les forces reacionaries, reproduïm extret del número corresponent al 19 d'Octubre de 1909 del diari parisenc *La Patrie, orgue de la defensa nacional*, (ben afi vostre, señors Azorín y Salvador Canal), ben poc sospitos per vostrealt, *Avi Brusí y cortís al B.C.*, un article d'Enric Rochefort. Va publicarlo *La Patrie* a primera columna, en la primera plana, y es sapigut com *Els cametots del Rei*, llegidors assidus de l'*orgue de la defensa nacional francesa*, son una cosa semblant als nostres bons nois jaunitxes, facils a la fanfarria de redoblants, y... a la dispersió, quan s'insinua la deliciosa flaire de les *castanyes*. Qui sab si *La Veu de Catalunya* haurà d'agair, per aquet cop, la noticia dunes quartilles de Rochefort a les que, d'actuar en públic y que dueïn en privat, deuen exposar els senyors Cambó y Prat de la Riba a proposit de l'*affaire Ferrer*? Vef'au'l article del coneut polemista francès:

LES CONSEQUÈNCIES

Governar es preveure: però fusellar es preveure igualment. No s'ha esboirat encara l'execució del Mariscal Ney y aquesta d'en Ferrer amenaça pesar fortament sobre el govern espanyol. Està fòra de dubte que'l fundador de l'*Escola Moderna* era molt menos perillós viu que no pas mort. Un quefe de govern no té'l dret d'obeir a rancunes o a impulsions personals. La supressió d'un individu, es o no útil al país? Si li es profitós, està molt be realisarla. Si es susceptible de tornar més precaria una situació, hauria fet molt

be a l'abstenirse'n. Es indubtable que si el senyor Maura, que governa, hagués tingut l'intuició del ressò que devia tenir el fallo de la Cort marcial de Barcelona no hauria comès l'imprudència de sacrifici sa popularitat. Sovint certs actes quedan excusats per fortes raons. Es precisament una de les tals la que aconsellava als governants espanyols deixar ab vida an en Ferrer.

Reciòs, encara que fos a perpetuitat, en un d'aquells calabossos d'Espanya, de renom per llur insalubritat, l'empresonat no hauria trigat a extingir-se, sense que aquella fi, potser més crudel que l'altra, havés provocat un moviment com el que'l fusellament ha promogut. No s'hauria pogut mostrarlo en l'ostentació dels periòdics il·lustrats. No s'haurien pogut recullir y repetir les seves darreres paraules. Es sempre imprudent excitar la sensibilitat de les multituds, permetent així a una víctima política ser recordada per la posteritat. Maquivel, de trobarse entre's governants, els hauria, a bon segur, donat altres consells.

Ara precisa, a no ser que voluntàriament se sia cego, sapiguer reconeixeho: l'opinió europea s'ha apoderat de l'assumpto y no'l deixarà passar. Se protesta, avui, arreu, y la manifestació pacifica que s'ha celebrat ahir a París no es altra cosa que la reproducció més aviat attenuada, de les que's produeixen en la major part dels països. A Roma, a Pisa, a Milà, aont una revolta ha esclatat, a Bruseles y en innombrables ciutats, compresa Buenos Aires, els municipis donen el nom d'en Ferrer a llurs principals carrers, quan no voten, indubtablement equivocantse, estatutes al fusellat de Montjuïc. Quèls franc-masons, y fins els jueus, aprofiten el fet pera imputarne les conseqüències als catòlics, no's pot negar. El ministeri Maura hauria hagut de pressentirlo.

A l'Austria hi han vist més clar. Acaben d'indultar, ab un bon fi d'apaciguament, els condemnats d'Agrama. Les qüestions de govern exigeixen un tacte que sembla faltar en el senyor Maura. El tacte consisteix precisament en això: sapiguer quan s'ha d'esser rigorós, o quan deu haver-se de perdonar. No's tracta pas aquí de pietat, si no de bon sentit. Es probable que's falsos calculs del senyor Maura vinguin a costar la cartera. Sort tindrà si ells no li donen altre disgust. No's juga impunemente ab una tan gran part de l'opinió pública. Lo que'l polític ha cregut fer en bé, es contra d'ell que s'ha tornat. Li precisa posseir, de no percebrelo, una inversiónable dosis d'inconsciència.

HENRI ROCHEFORT

Una veu de fora

LGUNS bons amics, residents en poblets sense importància, m'afavoreixen sovint ab carinyoses cartes transmetentme les seves impressions polítiques y honrant-me un xic massa al consultar la meva opinió sobre assumptes d'actualitat. Jo els la dono, potser algunes voltes equivocada, però sempre sincera y lleial.

Fa pocs dies va escriure'm un d'ells, bon hereu d'una casa de pagès de la Segarra, que té la mania de llegir y la mala costum de rebellar-se contra les malifetes del caciquisme. Això li porta ben sovint seriosos disgustos y el posa en el cas d'acudir algunes voltes a persones influents de la capital, pera que se li fassí justicia, ja sigui a la Diputació, ja a l'Administració d'Hisenda, ja en qualsevol altre organisme que hagi de resoldre les cent y una travetes que li posa el cacique del seu poble.

En la carta a què'm refereixo hi havia el paràgraf següent: «Y ara, amic Jespus, haig d'anar novament a Barcelona pera que no prosperi la nova punyalada que vol donar a la meva bossa, l'arcalde que patim, en venjança de lo que vaig treballar contra el cacic en les passades eleccions. ¿A qui li sembla que'm dirigeixi? Jo tinc por que ab la feina que tenen de tirar-se els trastos pel cap no estaran per mi y ademés cap d'ells me tindrà com a correligionari perquè no m'avindré a dir mal dels altres o no seré ben be de la seva opinió perquè, vivint a fòra, no sabré capir ben be els motius que hagin de mantenir distanciats a la gent que, en el fons, pensen de la mateixa manera.»

Vaig contestar a n'aquet bon amic tranquil·lant-lo respecte a l'exit de l'assumpto que li interessa y assegurant-li que podrà dirigir-se a qualsevol, regionalista o republicà, que tothom el serviria ab interès, sobrantli la ráo com li sobrava.

Respecte al deplorable espectacle que s'està donant actualment a Barcelona, no vaig saber qué contestar-li: La *Lliga* resuscita als caciques, als immorals caciques, ab l'excusa d'una campanya a favor de la moralitat; a l'Esquerra, com si els exuts ens cansessin, en lloc de dedicar les energies a enrobustirnos, ens entretenim en enfondir diferencies; com si no'n bastessin les petites diferencies d'avui ja renyim per lo que tindrem de fer demà, sense tenir en compte que moltes voltes són les circumstancies les que manen y no la nostra voluntat.

Al meu amic sols vaig atinar a dir-li una cosa: que a la gent de Barcelona no se l'escolti; que estimi forsa a Catalunya y a la Llibertat y que tot allò que a la seva conciència li sembli un bé pera la causa d'aquests dos grans amors, ho fassí desentenentse per complert de

les opinions de Fulano y de Sutano per cimals y per eminències que siguin.

¡Quina llàstima que sempre entre l'ideal y el poble s'hi interposin les persones!

JEPH DE JESPUS

Feta la llei...

La commedia è finita.

Dimarts, en votació ordinaria y sense el més petit entrebanc, va quedar definitivament aprovada pel Senat la famosa llei del servei militar obligatori.

Y ara què?

Ara, res més.

El projecte, adornat ab l'aprovació dels senadors, anirà al Congrés, dont serà discussit... o aont se quedarà reposant, cedint galantament la plassa a altres assumptes de més interès. Potser allà fins se l'oblidi; però, suposant que en efecte se'l posi a discussió y se l'aprovi, les conseqüències de la reforma no aniran més enllà. Ja ho hem dit: la comèdia està acabada.

Si, la comèdia. Perquè comèdia, y no altra cosa, es redactar una llei que no agrada ni satisfà a ningú; comèdia portarla al Senat y discussir-la durant quinze dies; comèdia aprovarla y donar la qüestió per resolta, sabent que en la mateixa llei que's senadors acaben de votar hi ha una clàusula, introduïda a última hora, que diu:

«Aquesta llei no's posarà en vigor fins dos anys després de promulgada.»

Es lo que's senadors—aduc els que, essent enemics del projecte, han votat que sí per disciplina—deuen haver pensat:

—En dos anys de plazo que tenim, ¡no'n succeirà poques de coses!

Y no s'equivocuen. ¡Vaja si'n succeiran!

Ab tota seguretat, ja desde ara sabem que succeiran aquestes:

Succeirà que l'actual ministre de la Guerra's quedarà sense cartera «abans que'l gall cantí tres vegades».

Succeirà que'l ministre que'l substitueixi portarà a les Corts un altre projecte de servei obligatori.

Succeirà que'l 150 quartels que pera implantarlo, sigui ab la llei que sigui, s'ecessiten, no estaran fets ni comensats.

Y succeirà que'l babaus que encara creuen en la sinceritat dels polítics quedaran una vegada més burlats, y no sabran lo que's passa quan qualsevol ciutatà ab sentit comú els digui:

—¿Ho veieu, ara, com beviu a galet aquells dies en que tan entusiasmats estaveu ab l'aprovació del servei obligatori? Allò no era més que una farsa, ab la qual els seus autors en-

tretenien y enganyaven al poble, fentli veure que, homes serios y polítics conseqüents, cumplien la paraula, la santa paraula tantes vegades empenyada en discursos, manifestos, programes electorals y articles de periòdic.

O. MEGA

BATALLADÈS.

OSPÈS, a causa de la pluja que tot el dia va caure, el miting que pera demandar al Govern la derogació de la llei de Jurisdiccions havia de celebrar-se a la plassa d'Armes del Park el passat diumenge, l'acte tindrà lloc demà, dia 2 d'Abril, a la mateixa plassa del Park, a dos quarts d'onze del matí.

A judicar per l'interès que'l miting ha despatxat, interès ben demonstrat ja el passat diumenge a pesar del mal temps que feia, la protesta dels liberals barcelonins contra la draconiana llei Moret y C.º promet ser majestuosa.

El missatge francès, molt curt, apareix firmat per parlamentaris—diputats y senadors—y demana a les Corts la revisió del procés d'en Francisco Ferrer, «que tan profundament—diu—ha commogut la conciència dels pobles ciutadans».

El d'Inglaterra va més enllà. En aquest, un bon número de membres del Parlament y d'intel·lectuals de diverses poblacions, donen ja per provada l'ignorència d'en Ferrer y voten a favor de la seva rehabilitació.

Fins al present no tenim notícia de que s'hagin enviat al Congrés, sobre el referit assumpte, altres missatges que aquests.

El coneut socialista català Fabra Ribas, en *L'Humanité*, de París, al final d'un valent article dedicat a la qüestió Ferrer:

«Prou y massa varen tenir els revolucionaris de la setmana de Juliol d'haver sigut abandonats y traits pels quefes radicals, els qui, després d'haver denunciat an en Ferrer, viu, tenen encara la barra de buscar una revifalla de popularitat en la defensa d'en Ferrer, mort.»

Si en Fabra Ribas s'hi dediqués, seria un sastre de primera.

Coneix admirablement el panyo.

Y, ademés, senta molt be les costures.

Un altre poble que tanca la botiga.

Aquesta vegada's tracta de Beratón (província de Soria), els veïns del qual, sospitant que la Quaresma, en la que varen entrar fa ja la friolera de cinc anys, va a ser més llarga de lo que permet la naturalesa humana, estan fent els deguts preparatius per anar-se'n en corporació a l'Argentina o allà ont, treballant, puguin menjar y portar un tres de camisa.

Per cert que, abans d'adoptar resolució tan extrema, els pobres beratonins varen escriure al ministre de Foment, posantlo al corrent de la seva trista situació y suplicantli que's dignés auxiliarlos.

Però, han passat ja dos mesos llargs, y aquesta es l'hora que's veïns de Beratón no han rebut encara cap resposta.

atentat contra l'arcade caciquista d'aquell poble.

En vista de les declaracions dels testimonis el fiscal va modificar la calificació del delicto, y ell haurà d'entendre el Jurat.

Tenim la persuasió de que'l veredicte serà d'inculpabilitat y per endavant ens en alegrem, enviant an aquells honrats veïns de La Pobla la nostra coral felicitació.

Entre les pluges d'aquests dies y el debat Ferrer hi ha qui tem que s'armi un *nullader* de mil dimonis.

Un dels que més ho temen d'eu esser, sens dubte, l'Ardid que al comensar el debat es fama que va exclamar: *¡Bo! Ja s'ha posat a ploure.*

Les primeres gotes les senyala una Joventut Radical de no sabem aont, que diu que demana la seva expulsió.

Si es cert, a l'Ardid se li acaba l'estar de *lllet*.

Els conservadors estan, molt engallats per creure's nets de ses antigues culpes després d'haver passat pel *Jordà de la Lliga*.

Els carlins ja no n'estan tant perquè ab el rossec ab la *Lliga* alguns dels seus corregionalistes se'ls despiten.

Exemple: el senyor Argemí que ja s'ha donat de baixa del Circul Carlista.

ADVERTENCIA

L'excés d'original, tot ell d'actualitat, que hi havia peral present número ens obliga a retirar les moltes *Cartes de fòra* que ja teniem compostes. Procurarem insertarles en el número vinent.

LA CINIA

«Ho veus?... Sempre'l mateix! Hi ha dies rúfolos, hi ha dies en què'l sol brilla esplèndent, però de nostra cinia's vells catifols no paren de rodar ni un sol moment.

A voltes, qualsevolga petitesa, que, abultada pels socis de l'empresa, a nosaltres ens sembla una muntanya, pareix que'n ve a donar la gran sorpresa y a transformar de cop la fas d'Espanya. Mes, passa aquella ratxa d'optimisme, com passa un vol de guatxes o una moda; se desfà l'embolismus que una fada perversa rient broda, y al tornar de la vida al realisme, ens veiem els catifols y la roda girant, ab majestuosa indiferència, sobre'l pou sense fons de l'existencia.

Un dia la donem per disputarnos respecte a si la casa ont 'nem a estarnos la pintarem de verd o de morat, y sobre si a la porta, per donarnos un signe que 'ns unexi en cas de guerra, s'hi ha de posar una F o be una R, y al damunt de la lletra un gall daurat. Un altre dia, ab còmica fatlera, fem una suscripció per adquirir entre tots una bandera, mes de sobte pensem d'altra manera y trobem que val més comprà un pendó; fins que, dant y dant voltes a la cosa, tant pendó com bandera'n van fent nosa, y per no agitar més els esperits ni imposar per la forsa cap criteri, arrepleguem els gastos recullits... y els gastem celebrant un gran tiberi.

En certes ocasions, el nostre anhel es la vida riallera y dissipada, y ab la cara afaitada, sense pèl, passem al Paralel una bonica part de la jornada, mirantnos les estrelles y dient ximperies a les belles.

Devegades ens ve un extrany neguit y a tot'hora parlem de l'ensenyança, y trobem que no s'ha d'anà a Madrid, y que'l miralls més bons per l'esperit son els que's fan a França.

D'aquí aquí, ab impaciencia boi frenètica, ens proposem d'un cop regenerarnos; d'aquí aquí, ens inclinem a l'aritmètica y la dem per comptarnos. Ara no volem més que ser gent pràctica, ara som idealistes, ara opinem que'l tot està en la tàctica, ara qu'es preferible... prendre vistes.

Y sempre lo mateix!... Els vell se moren, els joves s'enveleixen esperant, els que suffreixen, pioren, y, encara que trobantlo detestable, els que tenen tabaco van fumant. Y en mitj d'aquest confús y inacabable sainet tragi-grotesc-comic-ballable, la cinia va rodant, rodant, rodant....

C. GUMÀ

Contra la llei de jurisdiccions

EMA se celebrarà a la Plaça d'Armes del Park, el miting pera obtenir la derogació de la llei de jurisdiccions.

Com tothom sab,—axis també ho havíem anunciat nosaltres—el miting havia de tenir lloc el diumenge prop-passat. Però la Comissió organisadora, que comptava, per la celebració de l'acte, ab el benaplecit de l'autoritat gubernativa, no tenia l'aquiescència de les capes atmosfèriques, que, com si obeissin ordres dels interessats en mantenir l'actual estat de coses, van engegar sobre la ciutat una pluja menuda, fina, glassada, impropria de l'estació y traïdora com la mateixa llei que's tracta d'abolir. Per aquest motiu queda el miting aplassat pera demà, si l'administrador dels nivells, que per lo vist s'ha fet *jurisdiccionista*, se dona compte de que la cosa urgeix de res, que es més important de lo que a simple vista sembla, y de que, en aquest plet de la derogació de la llei de jurisdiccions, la raó esta per enter del costat del poble.

Inutil dir que, com a la primera de les víctimes, s'associa LA CAMPANA a l'acte de demà, fent vots pera que'l seu organitzador no tardin en recullir el fruit que pel seu esfors els correspon. Es una vergonya que la llei de jurisdiccions subsisteixi, encara, després que pera abolirla, pera alcansar la seva derogació, com un sol home s'alsà un dia el poble de Catalunya en peu de guerra. Els ciutadans coratjosos que han concretat ara mateix aquest nou y formidable clam de protesta que en l'espai veiem dibuixar-se, pretenen, ab molt bon acord, fer arribar la seva veu més enlla d'ont els límits de la nostra regió alcancen, ab lo que ni cal dir que tot lo que en extensió la seva acció justiciera abarqui, ho guanyarà en intensitat.

A despit de lo que al promulgarse's digué, la llei de jurisdiccions ha semblat sempre creada expressament pera anar contra els catalans. D'aquí que tantes vegades s'hagi donat el fenomen incomprendible de que, essent una mateixa la constitució que als espanyols ens regeix, de que'l Codig de justicia siga un y unic pera tothom, s'estimés, fòra de casa, poc menos que com una gracia lo que era tingut a Catalunya com un pecat, y dels més grans; de que's considerés aquí com un delicte dels més grossos dir lo que en el reste de la nació era admès com moneda corrent.

Aquest constant *quid pro quo*, aquesta parcialitat manifesta a l'apreciar el delicto, ha fet els efectes de la llei més irritants encara pera els qui a Catalunya vivim. Això ha sigut causa de que tantes vegades com de derogarla s'ha parlat hagi sortit l'iniciativa de casa nostra. Ha passat molt temps sense que la protesta contra la llei de jurisdiccions trobés a fòra el més petit eco. Ab tot sembla que, d'un quant temps cap aquí, les coses han canviat, degut, potser, a que, dèu fer uns mesos, ha fet sentir la llei els seus efectes entre alguns dels qui, lluny de Catalunya, incorren en el *delicte* de pensar.

Potser an això's dèu el que'l organisme promotor del miting de demà hagin somat a la seva causa algunes voluntats fins ara retretes, ab lo qual ni que dir té que perd la protesta el caracter restringit y particularista que altres cops havia tingut.

Per lo que res tindria d'extrany que arribés a ferse quelcom de positiu en cas de que'l *obstáculos insuperables* que darrera la cortina's mouen no s'hi oposin, cosa aquesta que jutgem nosaltres en extrem inverossímil.

BAC DE RODA

REPICS
la redacció de nostre confrare *El Diluvio* hi ha d'haver forzosament algun Bismarck. No sabem qui es, però, sigui qui sigui, cal confessar que en el ram de política internacional no hi ha qui li passi la mà per la cara.

¡Ab quina perspicacia, ab quin coneixement de la matèria, ab quina mirada d'àliga estudia y desembulla aquestes qüestions, inabordables quasi sempre pera la majoria dels mortals rasos!

L'altre dia, fentse eco de les dificultats que en els assumptes d'Africa semblen haver surgit entre's governs frances y espanyol, publicà l'home un article en el qual s'hi llegien aquestes iluminoses y esparrarrants idees:

«La Francia actual en manera alguna es la de 1808.»

«Por parte de España tenemos que estar ojo avizor.»

«A España lo que nos interesa es paz y sisiègo.»

«Dificil es poder asegurar lo que el destino nos tiene deparado.»

«¿Qué se opone á que sean devueltos los aranceles de los artículos que se exporten á los puertos de Africa?»

«No hay que darle vueltas al asunto.»

«Angela!... Es la pura veritat.»

Mentre's hi hagi per aquí articulistes que escriquin d'aquest modo y ab tanta formalitat parlar de *devolver aranceles, darle vueltas al asunto* sera completament inutil.

El senyor Azzati, perorant al Congrés: «L'Historia un dia'm farà justicia.»

Suposant que l'Historia tingui l'humor d'ocupar-se d'un home que, quan li toca entrar a la quinta, pera eludir el compliment d'aquest dever, amaga la seva verdadera nacionalitat, es qüestió de preguntarli al senyor Azzati:

Aquesta Historia que li farà justicia ¿quina serà?

«L'Historia d'Espanya o l'Historia d'Italia?»

Copiem d'*El Diluvio*:

«Nosotros opinamos que la izquierda catalana no debe ni puede coligirse con las derechas: en cambio, debe buscarse la manera de que el lerrouxismo no tenga mayoría en el futuro Ayuntamiento.»

Debe buscarse la manera... Perfectament.

Pero per què *El Diluvio*, que tant sab, no comensa per buscarla ell?

«Es que, com de costum, després d'haver aconsellat fer una cosa, espera que siguin els altres els que la fassin?»

Veig que'l *Círculo Republicano* de Bilbao s'ha fet lerrouxista.

Però veig, també, que de resultes del canvi de camisa s'han donat de baixa de dit centre *nada menos* que 600 socis.

600 socis!

Què dèu haver quedat, adicte an en Lerroux?

Les parets?

A Sant Petersburg hi ha hagut un gran escandol.

Dotze oficials de l'exèrcit en maniobres varen ser sorpresos ab altres tantes cocottes fent un gran xefis dintre d'una iglesia.

Lo que devia dir el rector, a l'enterarse'n:

Heretges!... Un xefis davant de l'altar major!... Nosaltres, al menos, tenim la prudència d'anarlos a fer a la sagristia.

Diumenge passat els senyors Junyent, Trias y Roma, acompañats d'uns quants carlinassos com ells, varen anar a Sèva.

L'any passat ja van anarhi y l'any que ve també hi tornaran.

Què hi farem?... Es allò que's diu...

Tothom té una Sèva o altra.

Don Lerroux, al saber que les Joventuts Radicals volien expulsar de la colla a l'Ardid, a qui acusen de ser un dels principals delatadors d'en Ferrer, ha sortit a la defensa del *veterano*.

En aquesta defensa—que es un úkase dels més imperialistes—ve a dir, poc més o menos, en Lerroux:

«La prova de l'ignocència de l'Ardid es que jo, en el seu lloc, hauria obrat del mateix modo.»

Ja, ja...

De pitjors n'han fet l'un y l'altre!

Llegim:

«Persones de gran significació catalanista han parlat ab els senyors Rusiñol, Doctor Julià y Laporta de la conveniència de restablir l'armonia entre's autonomistes de tots els colors.»

Es inutil, cavallers.

La pobla difunta no alsarà la llosa del seu sepulcre.

S'i trobés momificada com en Llatzer, encara creuriem en el miracle...

Però, deixeu de tanta putrefacció y tanta descomposició!

Un empresari de Florencia, al veure que li anaven malament els negocis, s'ha decidit a fer beneir el teatre; y sembla que, d'ensà de la cerimònia, la taquilla marxa molt millor.

Davant d'aquesta notícia, en Canalejas genera pensarà en espinyàrseles ab el Vaticà?

No, home, fassí com l'empresari italià. Beneixi l'establiment, si no vol plegar abans d'acabar la temporada.

Geni, figura... y arrogància!

El President del Centre Monarquic Conservador ha enviat al Congrés un telegrama dient que està disposat a compartir totes les responsabilitats que's derivin del fusellament d'en Ferrer.

Qui l'hi demana, an aquest bon senyor?

Ai, Boladeres!... No crec en la teva valentia.

Te dius *Guille*..., y el «guillar» no ha sigut mai de temeraris.

ENDEVINALLES

XARADES

I

El dos-dos de la dos-prima
està de tot an el moll,
y s'is guanya be la vida
es que don tres-hu a tothom.

JULIA SALVI Y RAMIRO (a) 3

II
Llegia un total en Joan
poc dos-tres y molt distret,
y en Hu-dos, que es un ximplet,
s'ho va pendre gemegant.

JULIA SALVI Y RAMIRO (a) 3

ANAGRAMA

La Total té ara un xicot
que diu que n'està molt tot.

A. B. (a) LO RECTOR DE VALLFOGONA

TARGETA

LL. TOVAR MALÉ

Ab aquestes lletres, degudament combinades, formar el titol d'una comèdia catalana en quatre actes.


MIGUEL SERRATS CAMPS

CORRESPONDENCIA
Cavallers: J. R.: Agraintli molt l'envio del seu article, donat l'estat actual de la qüestió no creiem oportú publicarlo.—J. M. C.: Lo mateix que a l'anterior col·laborador diem a vostè.—E. P. Un Barber: Deu no l'ha cridat pera escriure faules. Llegeix a Isop, a Samaniego y a Tolstoi.—J. A. B.: Avui es impossible servirlos, per varies raons.—Esparragerenc: La quarteta més ben feta es aquesta, y fixishi be:

Per què tanta confusió?
Per què tantes teories?
Deixeu-se, homes, de cabories;
concreteuse a la ràb.

Es que, vostè, de les cabories ne diu cabories o de les teories ne diu teories?... Pum!... A terra!... —Eudald Sala: No es que siguin mal compostes; es que d'aquestes solucions ja se n'ha abusat massa.

Ab atzò, si no fa gala
d'un xic més de novetat,
li haig de d'ab sinceritat,
no farem res, senyor Sala.

Seguint el curs de la qüestió Ferrer

EL MÓN:—Veïàm, veïàm si tornaran a penjarhi el mateix... o si n'hi penjaran un altre...